



Forvaltningshuset AS
Olav Vs Gate 6
0161 OSLO

VÅR REFERANSE
18/6485

DERES REFERANSE

DATO
23.09.2019

Merknader - endelig rapport fra tematilsyn

1 INNLEDNING

Finanstilsynet varslet 22. juni 2018 et temabegrenset tilsyn i Forvaltningshuset AS (heretter omtalt som Foretaket). Tema for tilsynet var Foretakets distribusjon av emisjoner, kundedokumentasjon og tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Den 7. november 2018 ble det gjennomført et møte med Foretakets ledelse på Foretakets hovedkontor i Oslo.

Foretaket har tillatelse til å yte investeringstjenestene som nevnt i gjeldende verdipapirhandellov (vphl.) § 2-1 (1) nr. 1, 4 og 5, samt tilknyttede tjenester som nevnt i vphl. § 2-6 (1) nr. 1, 3, og 5. Foretaket yter såkalt uavhengig investeringsrådgivning. På tilsynstidspunktet hadde Foretaket 68 ansatte. Foretaket har filialer i Bergen, Stavanger, Drammen, Tønsberg, Trondheim og Stjørdal som yter investeringsrådgivning samt mottak og formidling av ordre.

Foretakets virksomhet har tidligere også omfattet distribusjon av syndikater og emisjoner tilrettelagt av eksterne verdipapirforetak. Tematilsynet i Foretaket ble utledet av Finanstilsynets undersøkelser av verdipapirforetaket Guardian Corporate AS (heretter omtalt som Guardian), hvor det ble avdekket at Foretaket har fungert som distributør for emisjoner tilrettelagt av Guardian. Finanstilsynet har også utferdige endelige merknader fra tematilsynet i Guardian.

Finanstilsynet har ingen merknader til de kontroller av kundedokumentasjon Finanstilsynet har gjennomført i forhold til Foretakets tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering.

Foretaket mottok Finanstilsynets foreløpige rapport fra tematilsynet 27. juni 2019. Foretaket ga sine kommentarer til denne i brev datert 19. august 2019.

2 YTELSE AV INVESTERINGSTJENESTEN PLASSERING

2.1 Rettslig utgangspunkt

Lov- og forskriftshenvisninger i dette punktet er til verdipapirhandellov av 29. juni 2007 nr. 75 med tilhørende forskrift som var gjeldende for den undersøkte perioden. Det er med andre ord ikke hensyntatt endret lov som følge av gjennomføringen av MiFID II, som trådte i kraft 1. januar 2019.

Det følger av vphl. § 9-1 (1) at investeringstjenester som ytes å forretningsmessig basis bare kan ytes av foretak som har tillatelse til dette. Plassering av emisjoner er definert som en investeringstjeneste, jf. vphl. § 2-1 (1) nr. 6. Foretaket har ikke tillatelse til å yte denne investeringstjenesten.

Kjernen i denne investeringstjenesten er mellommannsfunksjonen som utøves i forholdet mellom emisjonsutsteder og investorer, primært i form av formidling av tilbud om tegning til potensielle investorer på vegne av utsteder, herunder markedsføring av emisjonen gjennom eksempelvis utsendelse av tegningsdokumentasjon, gjennomføring av plenumsmøter/"road shows" samt individuelle møter/telefonsamtaler/e-kommunikasjon, ofte i kombinasjon med formidling av aksepter tilbake til utsteder (som tegningssted).

2.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger

Foretakets forretningsidé er å tilby helhetlig investeringsrådgivning til formuende kunder. Dette inkluderer strategisk aktivaallokering, samt investerings- og forvalterutvalgelse. Investeringsporteføljene som tilbys Foretakets kunder består av verdipapirfond som tar utgangspunkt i Foretakets modellporteføljer. Basert på Foretakets investeringsstrategi frem til 31. desember 2017 ble det åpnet for at kunder som oppfylte gitte krav kunne få tilbud om deltakelse i eiendomsprosjekter og andre illikvide investeringsløsninger som en del av porteføljen. Foretaket har egne rutiner og retningslinjer for egnethetstesting når ikke-profesjonelle investorer blir tilbudt slike komplekse finansielle instrumenter. Foretaket har opplyst at det ytes investeringsrådgivning til samtlige investorer i denne forbindelse.

I forbindelse med innføring av regler tilsvarende MiFID II fra 1. januar 2018, besluttet Foretaket å ikke tilby plasseringer i emisjoner i unoterte aksjeselskaper med mindre de er regulert av lov om forvaltning av alternative investeringsfond.

I løpet av 2016 og 2017 har Foretakets kunder etter det opplyste tegnet aksjer i seks emisjoner, alle tilrettelagt av Guardian. Opplysningen er i overensstemmelse med de opplysninger Finanstilsynet har innhentet fra Guardian, hvor det fremgår at samtlige emisjoner tilrettelagt av Guardian i perioden 2016 og 2017 utelukkende er distribuert gjennom Foretaket. Samtlige kunder som tegnet seg i emisjonene var således kunder av Foretaket. Guardian har på sin side ikke hatt direkte kontakt med tegnerne i emisjonen.

Det var på denne bakgrunn Finanstilsynets oppfatning at Foretaket har forestått den faktiske plasseringen av emisjonene. Det vises til at Foretaket i henhold til distribusjonsavtalene med Guardian skal "... markedsføre Emisjonen overfor potensielle investorer". Foretaket har også fungert som tegningssted. Foretaket har ikke hatt tillatelse til å yte investeringstjenesten plassering i perioden hvor prosjektene ble markedsført. Forbudet mot å yte investeringstjenester uten tillatelse står sentralt i verdipapirlovgivningen og Finanstilsynet ser normalt meget alvorlig overtredelser av konsesjonsplikten. Finanstilsynet ser imidlertid i denne saken at dette ikke ble påpekt ved stedlig tilsyn i Foretaket i 2015.

Finanstilsynet observerte at investeringsbeløpene i emisjonene gjennomgående ikke var store sett i forhold til kundenes totale eiendeler. Det var likevel Finanstilsynets inntrykk at plasseringsvirksomheten ikke fremsto som en integrert del av Foretakets generelle rådgivning. Finanstilsynet viste til eksempler på at tegning i emisjoner er kundens eneste investeringer gjennom

Foretaket, samt eksempler på at emisjonene er benyttet som innsalgsargument for å få etablert kundeforholdet.

Finanstilsynets foreløpige konklusjon var at Foretaket i overnevnte emisjoner har ytt investeringstjenesten plassering av emisjoner regulert i vphl. § 2-1 (1) nr. 6 uten tillatelse, i strid med vphl. § 9-1 (1). Finanstilsynet er kjent med at også andre aktører har misforstått innholdet i investeringstjenesten plassering, og har blant annet knyttet merknader til dette etter et annet stedlig tilsyn inntatt i endelig rapport datert 10. oktober 2017.

2.3 Foretakets kommentarer

Foretaket opplyser i tilsvaret at det oppfatter å ha fulgt alminnelig praksis i bransjen på dette området og opptrådt i god tro om at det regulatoriske tilknyttet slike plasseringer var ivaretatt ved at verdipapirforetaket som formelt tilrettela emisjonene hadde slik konsesjon.

2.4 Finanstilsynets endelige merknader

Finanstilsynet konkluderer med at Foretaket har ytt investeringstjenesten plassering av emisjoner omtalt i vphl. § 2-1 (1) nr. 6 uten tillatelse, i strid med vphl. § 9-1 (1).

Foretaket har som nevnt opplyst at det har avsluttet distribusjon av emisjoner til sine kunder.

3 OPPTAK AV TELEFONSAMTALER

3.1 Rettslig utgangspunkt

Det fremgår av ny verdipapirhandellov med ikrafttredelse 1. januar 2019 § 9-17 (1) at dokumentasjon etter § 9-16 (1) nr. 8 skal omfatte opptak av alle telefonsamtaler og lagring av all elektronisk kommunikasjon i tilknytning til at det ytes investeringstjenester og utøves investeringstjenestevirksomhet som nevnt i § 2-1 (1) nr. 1 til 7. Dokumentasjonen skal også omfatte samtaler og kommunikasjon som er "*ment å føre til at det ytes investeringstjenester eller utøves investeringsvirksomhet*".

3.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger

Foretaket har i sin redegjørelse av 8. mars 2019 knyttet til Finanstilsynets spørsmål til enkelte kundeforhold blant annet opplyst at "*Selskapet har ikke lydopptak av telefonsamtalen forut for det fysiske møtet. Dette skyldes at det ikke skal ytes investeringstjenester i rene samtaler om møtebooking, og personvern hensyn tilsier at Forvaltningshuset ikke bør gjennomføre lydopptak av samtaler som ikke har tilknytning til investeringstjenestevirksomhet.*" Foretaket opplyste også at "*Selskapets mal for booking er uansett basert på invitasjon til en samtale rundt Selskapets rådgivningskonsept, og ikke enkeltprodukter.*"

Foretaket har også vist til rutiner og kontroller knyttet til dette. Dette var også tema ved Finanstilsynets stedlige tilsyn i Foretaket i 2015.

Kravene til lydopptak i vphl. § 9-17 (1) innebærer at slike samtaler omfattes av plikten til opptak, da møtebookingen som Foretaket driver med er ment å føre til at det ytes investeringstjenester eller utøves investeringsvirksomhet.

3.3 Foretakets kommentarer

Foretaket tar Finanstilsynet tolkning av rekkevidden for plikt til å gjennomføre lydopptak til etterretning og har besluttet å iverksette slike opptak.

3.4 Finanstilsynets endelige merknader

Finanstilsynets konklusjon er at Foretakets rutiner for lydopptak ikke var i samsvar med kravene i vphl. § 9-17. Finanstilsynet tar Foretakets tiltak til etterretning.

For Finanstilsynet

Gry Evensen Skallerud
seksjonssjef

Leif Roar Johansen
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.